Міністерство освіти і науки України

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет журналістики

Кафедра мови засобів масової інформації

Затверджено

на засіданні кафедри мови ЗМІ факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.)

Завкафедри мови ЗМІ –

проф. Марія Яцимірська

Силабус з навчальної дисципліни

«Типологія журналістських помилок»,

що викладається в межах

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

«ЖУРНАЛІСТИКА»

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

для здобувачів зі спеціальності 061 **– журналістика**

Львів – 2022

Силабус курсу «Типологія журналістських помилок»
2022/2023 навчального року

Назва курсу	Типологія журналістських помилок
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка (Львів, вул. Генерала Чупринки, 49)
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет журналістики; кафедра мови засобів масової інформації
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Спеціальність – журналістика
Викладачі курсу	Капелюшний Анатолій Олексійович, кандидат філологічних наук, вчене звання – доцент, посада – доцент кафедри мови засобів масової інформації,
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса: anatoliykapelushnyj@gmail.com; посилання на сторінку викладача: Анатолій Капелюшний у Фейсбуці. Телефони: 0673951615 – моб.: 227-67-11 – стаціонарний.
Консультації по курсу відбуваються	Щоп'ятниці, 15:00 – 17:50 год. (Львів, вул. Генерала Чупринки, 49, ауд. 209 після закінчення карантину), а також можна косультуватися в день проведення лекцій або лабораторних занять (за попередньою домовленістю). Можливі й он-лайн консультації через Zoom, Viber, Telegram або WhatsApp. Для погодження часу он-лайн консультацій телефонувати 0673951615 – моб.: 227-67-11 – стаціонарний.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб опанувати фах. Тому у курсі представлено огляд як теоретичних концепцій із загального редагування, з галузевого редагування, методологічних засад едитології, так і процесів та інструментів, які потрібні для засвоєння основних навиків роботи над удосконаленням журналістськго тексту. Це сприятиме досягненню таких з**агальних та спеціальних, фахових, предметних компетентностей:** здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної сфери та розуміння професійної діяльності; здатність спілкуватися державною мовою; здатність формувати інформаційний контент; здатність створювати медіапродукт.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Типологія журналістських помилок» є вибірковою дисципліною із спеціальності журналістика для освітньої програми бакалавра, яка викладається в 6-му семестрі в обсязі _____ кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Типологія журналістських помилок» є з'ясування найбільш типових помилок, яких припускаються журналісти в різних засобах масової інформації, шляхів вироблення практичних навиків уникнення цих помилок у мас-медіа. Цим буде забезпечено досягнення **програмного результату навчання** – вільного спілкування з професійних питань, включаючи усну, писемну та електронну комунікацію, українською мовою.

Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. **Капелюшний А. О.** Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000. – 208 с. 2. **Капелюшний А. О.** Типологія журналістських помилок. – Львів: ЛНУ, 2000. – 68 с. 3. **Капелюшний А. О.** Типові орфографічні та пунктуаційні помилки в журналістських текстах. – Львів: ЛНУ, 2000. – 60 с. 4. **Капелюшний А. О.** Редагування в засобах масової інформації: Навчальний посібник. – 2-ге вид., випр. і доп. – Львів: ПАІС, 2009. – 432 с. 5. **Капелюшний А. О.** Телебачення прямого ефіру: практика мовлення, типові помилки: Навчальний посібник. – Львів: ПАІС, 2011. – 400 с. 6. **Партико З. В.** Редагування матеріалів засобів масової інформації: Збірник вправ. – Запоріжжя: КПУ, 2009. – 110 с. 7. **Сербенська О. А.** Культура усного мовлення: Практикум. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 216 с. 8. **Тимошик М. С.** Книга для автора, редактора, видавця: Практичний посібник. – К.: Наша культура і наука, 2006. – 560 с. 9. **Яцимірська М. Г.** Культура фахової мови журналіста: Навч. посібник. – Львів: ПАІС, 2004. – С.332 с. 10. **Яцимірська М. Г.** Сучасна українська мова: Практикум із пунктуації: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2009. – 262 с. Додаткова література: **Горальський А.** Теорія творчості. – Львів: Каменяр; Warszawa: Universitas Rediviva, 2002. – 144 с. **Гузенко С. В.** Теорія і практика редагування : навч. посіб. / С. В. Гузенко. – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2019. – 220 с. **Єщенко Т. А.** Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. / Т. А. Єщенко. К. : Видавничий центр «Академія», 2009. 264 с. **Капелюшний А. О.** Стилістика й редагування: Практичний словник-довідник журналіста. – Львів: ПАІС, 2002. – 576 с. **Капелюшний А. О.** Практичний посібник-довідник журналіста: Редагування в ЗМІ: Аналіз і перевірка фактичного матеріалу. – Львів: ПАІС, 2004. – 576 с. **Лизанчук В. В.** Психологія мас-медіа : підручник / Василь Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. – 420 с. **Лизанчук В. В.** Інформаційна безпека України: теорія і практика : підручник / Василь Лизанчук. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017 **Роменець В. А.** Психологія творчості: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – 228 с. **Сміт Д. К. мол.** Посібник книговидавця. – К.: Любіть Україну, 1999. – 192 с. **Телевізійна та радіокомунікація:** історія, теорія, новітні практики: підручник. –Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2021. – 420 с. **Тимошик М. С.** Основи редагування: Підручник. – К.: Наша культура і наука, 2019. – 560 с. Інтернет-ресурси:

	Блоґ професора Пономарева О. Д. // http://www. bbc/co. uk/ukrainian
	Велика чи мала літера?Словник-довідник (В.В. Жайворонок) // http://velyka-chy-mala-litera.wikidot.com/
	Дзвона чи дзвону? або -А (-Я) чи -У (-Ю) в родовому відмінку // http://rodovyi-vidminok.wikidot.com/
	Кафедра мови засобів масової інформації ЛНУ ім. Івана Франка / Інформаційна сторінка на ФБ // https:// uk-ua.facebook.com/kafedramovyzmi
	Культура мови на щодень // http://kultura-movy.wikidot.com/
	Культура слова / Інформаційна сторінка на ФБ Інституту української мови НАН України // https:// www.facebook.com
	MOVA.info – лінгвістичний портал // http://www. mova.info
	Неправильно - правильно. Довідник з українського слововживання М.Волощак // http://nepravylnopravylno. wikidot.com/
	Нова мова. Проект розвитку української мови // http://www.novamova.com.ua/
	Пономарів О.Д. Культура слова: мовностилістичні поради // http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com
	Російсько-український словник сталих словосполучень // http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/
	Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980) // http://sum.in.ua/
	Словники онлайн // http://www.rozum.org.ua/
	Словники України online / лінгвістичний портал / Український мовно-інформаційний фонд НАН України // http://www. lcorp.ulif.org.ua>dictua
	Український правопис // http://www.pravopys.net/
	Українсько-англійські словники // http://www.r2u.org.ua/
	Як ми говоримо Бориса Антоненка-Давидовича // http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/

Тривалість курсу	48 год.
Обсяг курсу	32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин лабораторних занять та 16 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде : - Знати типові помилки, яких припускаються журналісти в різних засобах масової інформації, особливості праці редактора над різними видами журналістських текстів. - Знати особливості праці редактора над різними видами текстів. - Вміти редагувати журналістські тексти із застосуванням засадничих положень, з’ясованих під час вивчення нормативних курсів «Практична стилістика української мови» та «Редагування в ЗМІ». - Вміти виявляти помилки різних типів у журналістських текстах, аналізувати, оцінювати й виправляти ці тексти. - Вміти визначати тип мовностилістичної помилки, правило, якого не дотримано в тексті. - Вміти обирати способи уникнення різного типу мовностилістичних помилок.

	- Уміти створювати медійні тексти різного типу із використанням знань про їх фунціонально-стилістичну специфіку - Уміти практично застосовувати лексичні, граматичні та стилістичні норми під час творення журналістських текстів
Ключові слова	Типологія, девіатологія в мас-медіа, саморедагування, помилки, психологія творчості, інтерв'ювання, журналістський текст, логічні засади творення тексту, факт, фактологія, фактичний матеріал, орфографічгні помилки, орфоепічні помилки, лексичні помилки, граматичні помилки, пунктуаційні помилки.
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, лабораторних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	***Див. тут «Схему курсу»***
Підсумковий контроль, форма	іспит у кінці семестру тестовий (у разі карантину на час іспиту – усний або комбінований)
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з «Української мови в ЗМІ», «Практичної стилістики української мови», «Теорії й методики журналістської творчості», «Редагування в засобах масової інформації», достатніх для сприйняття категоріального апарату «Типології журналістських помилок», розуміння основних джерел.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання, проєктно-орієнтоване навчання, дискусія.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загально вживаних програм і операційних систем.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням: • практичні/самостійні тощо : 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів - 25 • контрольні заміри (модулі): 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів - 25 • іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів -50. Підсумкова максимальна кількість балів - 100 **Письмові роботи:** Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт. **Академічна доброчесність**: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахуванння викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Відвідання занять** є важливим складником навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і лабораторні зайняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання

	усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана бібліотекою факультету винятково в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. **Політика виставляння балів.** Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі, та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; неприпустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; невчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до екзамену.	1. "Типологія журналістських помилок" як прикладна наукова та навчальна дисципліна. 2. Зміст понять "типологія", "девіатологія в мас-медіа". 3. Міжпредметні зв'язки курсу "Типологія журналістських помилок". 4. Завдання курсу "Типологія журналістських помилок". 5. Саморедагування в процесі журналістської творчості. 6. Специфіка журналістських помилок на радіо. 7. Особливості журналістських помилок на телебаченні. 8. "Прямий ефір" і завдання редактора передачі. 9. Специфіка журналістських помилок в інтернет-виданнях. 10. Лексична тавтологія у рубрикації в межах сторінки чи розвороту. 11. Повторення структури речень, ритмомелодики заголовків і підзаголовків у межах сторінки чи розвороту. 12. Лексична тавтологія, повторення структури речень, ритмомелодики назв теле-, радіопередач у програмі одного ефірного дня. 13. Неузгодженість програми певного каналу з програмами інших каналів, створення ситуації, за якої найбільш рейтингові передачі йдуть у той час, коли вони просто не можуть зібрати належної аудиторії, а отже, й рекламодавці втрачають до них інтерес. 14. Використання прайм-тайму для освітніх, релігійних передач, а не для інформаційних, інформаційно-аналітичних, розважальних, спортивних тощо (як це роблять на інших каналах) і внаслідок цього втрата аудиторії й інтересу рекламодавців. 15. Невідповідність одного з текстів концепції сторінки чи номера. 16. Невідповідність однієї з передач концепції циклу передач. 17. Повторення однотипних передач (передач одного спрямування) протягом одного ефірного дня на одному каналі. 18. Розуміння розважальності як потурання найнижчим потребам

	публіки, як пропаганду масової культури; незалучення до розважальних блоків мовлення творів справжньої літератури і мистецтва. 19. Нехтування інтересами глядачів, слухачів. 20. Неврахування того, що витіснення з ефіру сучасних українських розважальних передач, зокрема тих, що базуються на пропаганді української поп- і рок-музики, змушує підлітків схилятися до зразків чужої (англо-, російськомовної) молодіжної субкультури. 21. Неврахування в журналістському тексті специфіки радіо (читання в ефірі газетного тексту). 22. Неврахування специфіки телебачення (як правило, наслідком цього є зайвий закадровий текст). 23. Неврахування в газетному тексті різниці між усним і писемним мовленням (переписування з диктофона на папір тексту інтерв'ю без урахування особливостей інтонування, логічного наголо-шування, тону та ін., характерних для усного мовлення). 24. Спрощення дійсності до певних схем, моделей, символів; нав'я-зування на радіо "паралельного" світу, в центрі якого перебувають музичні та навколомузичні проблеми, на телебаченні (особливо у випусках новин, в суспільно-політичних програмах) – "паркетної" тематики як чогось найважливішого, того, чим живе країна, і неврахування повсякденних проблем пересічного телеглядача. 25. Культ розважальності; мимовільне чи свідоме насаджування на окремих телеканалах розваг як способу життя. *26.* Перетворення випусків новин на пропагандистське передвиборче шоу одного кандидата. 27. Відсутність інформаційних випусків на телеканалі протягом тривалого часу:. 28. Не інформування про новини, а роздавання вказівок про те, як на ці новини реагувати. 29. Неоперативність у подачі інформації внаслідок відсутності інфор-маційних випусків у програмі телеканалу протягом декількох днів. 30. Незнання аудиторії, на яку розраховане мовлення, внаслідок відсутності соціологічних досліджень. 31. Нагнітання пристрастей у суспільстві, наголошування на негативних явищах; уживання зворотів на кшталт "незважаючи на труднощі в суспільстві, на складне становище в країні" навіть тоді, коли йдеться про помітні позитивні зміни, про досягнення в тій чи іншій сфері, внаслідок чого ЗМІ не створюють загального позитивного емоційного тла, не забезпечують психологічної рівноваги в членів суспільства. 32. Неврахування того, що навіть досконалий з раціонально-логічного погляду текст може створювати небажаний емоційний стан у слухача, глядача, читача. 33. Надмірне захоплення комп'ютерною графікою, комп'ютерними ефектами на телеканалі і відсутність на екрані людини.

	Відсутність в ефірі живого людького спілкування. Знелюднення телеканалу. 34. Неврахування місцевих особливостей під час верстки програм телеканалів і радіостанцій. 35. Звуження “географії” повідомлень на телеканалі чи на радіостанції до одного-двох міст. 36. Відсутність ефірної дисципліни, недодержання заявленого хронометражу передач. 37. Навмисне завищення показників тиражу видання з метою залучення рекламодавців. 38. Загальні правила застосування коректурних знаків. 39. Активізація гостя студії (чи інтерв’юйованого під час збирання матеріалу для журналістського твору) через навмисне його (гостя) провокування, принижування, через глузування з його діяльності чи його професії, внаслідок чого гість (інтерв’юйований) замикається в собі в той час, як інші люди після таких журналістських провокувань, навпаки, найповніше розкривалися, розговорювалися, дискутували перед телекамерою. 40. Застосування стандартного підходу до інтерв’юйованого (неврахування його психології, його індивідуальних рис як особистості). 41. Прагнення самоутвердитися через приниження гостя студії (інтерв’юйованого), продемонструвати свої найкращі риси на тлі найгірших рис інтерв’юйованого. 42. Перетворення інтерв’ю на монолог журналіста, якого не цікавить особистість запрошеного в студію, його думка. 43. Перетворення інтерв’ю на монолог гостя студії, далекого від інтересів глядацької аудиторії і від особливостей її психології сприйняття (коли гість студії настільки захоплений предметом розповіді, що гадає, ніби він так само цікавить усіх людей навколо). Надмірна делікатність журналіста в цій ситуації (журналіст не перериває розповідь гостя студії), особливо тоді, коли інтерв’юйований – високопоставлений чиновник, спричиняє в аудиторії несприйняття обох. 44. Занадто впевнена поведінка журналіста перед телекамерою, що тільки підкреслює невпевненість гостя, який уперше потрапив у незвичну для нього обстановку. 45. Невпевненість журналіста, яка передається гостеві студії. 46. Часта зміна формату передачі, що не дозволяє глядачам (слухачам) до неї звикнути. 47. Недостаня уважність до “дрібниць”, що призводить до неточностей в ефірі, до помилок в газеті (неуважне вичитування, внаслідок чого залишаються невиправленими “помилки набору”. 48. Помилки занадто великої активності автора (багатослівність, пропускання необхідних ланок у ланцюзі роздумів тощо). 49. Помилки втомленості автора (повтори, неточність у слововживанні, в аргументуванні тощо).

	50. Помилки браку творчої уяви в автора, творчого підходу до написання тексту (стандартизованість викладу, робота за схемою, побоювання, комплексування в разі потреби відійти від знайомої схеми тощо). 51. Помилки під час перекладу “внутрішньої мови” на “зовнішню” (зредукованість ланок у ланцюзі роздумів, виникнення непередбачуваних самостійних слів на стикові двох слів у мовленні на радіо і на телебаченні, пропускання логічних суб’єктів та обставинних концентрів і оперування переважно логічними предикатами). 52. Недостатня популярність викладу як наслідок невдалого перекладу з “внутрішньої мови” на “зовнішню”, нерозв’язання основної суперечності творчого процесу – суперечності між думкою і словом, між індивідуальним (автор) і соціальним (маса читачів, слухачів, глядачів). 53. Відсутність суспільно важливої мотивації в діяльності журналіста, внаслідок чого виникає байдужість автора, поверховість у сприйнятті явищ дійсності і висвітленні їх у ЗМІ, нігілізм. 54. Неглибоке усвідомлення тексту позаштатного автора чи слів людини, в якої журналіст бере інтерв’ю, внаслідок пасивного сприймання цього тексту, а не активної роботи над ним. 55. Застосування методів антиципації там, де без них можна обійтися, надто підозріливе ставлення до тексту, до фактів і явищ дійсності, безпідставне прагнення передбачити перебіг подій, розвиток думки інтерв’юйованого і задати випереджувальне запитання чи зробити заздалегідь певні висновки, внаслідок чого журналіст потрапляє у полон схеми під час сприймання тексту чи явищ дійсності. 56. Неврахування на ТБ психології домашнього сприймання телепередач. 57. Нехтування особливостями впливу на слухача сили звуку (скажімо, неврахування того, що голосна розповідь дратує, а тиха змушує напружувати слух). 58. Менторський тон ведучого теле- чи радіопрограми замість спокійного, врівноваженого тону, який найбільше імпонує слухачам. 59. Зловживання інтимними інтонаціями на ТБ, неврахування того, що телебачення і так за своєю специфікою інтимне. 60. Мовлення ведучого телепрограми, інтонаційно і за тональністю розраховане на масову аудиторію (унаслідок неврахування специфіки ТБ як засобу масової інформації, його інтимності). 61. Неврахування тієї особливості психології сприймання теле- і радіотексту, за якою увага слухачів, глядачів з перебігом передачі притупляється, і, щоб активізувати сприймання, необхідно використовувати перебивки, “розряджати” передачу. 62. Незнання журналістом предмета інтерв’ю і невстановлення через це контакту з інтерв’юйованим. 63. Задавання некваліфікованих, примітивних, елементарних

	запитань, для відповіді на які не треба було запрошувати до студії висококваліфікованого фахівця в певній галузі, оскільки на них міг би відповісти будь-який початківець, студент першого курсу – наслідок незнання азів галузі, пов'язаної з предметом розмови. 64. Нав'язливе демонстрування слухачам (глядачам) своїх знань, нерідко щойно почерпнутих з популярного посібника і тому спрощених, нехтування при цьому думкою фахівця – гостя студії. 65. Надмірне захоплення власним мовленням, задовгі монологи інтерв'юера, які перетворюють гостя студії на звичайного свідка блискучих монологів журналіста. 66. Виконання інтерв'юером ролі статиста при гостеві студії, який виголошує довгі монологи. 67. Переведення під упливом монологу гостя студії розмови на іншу тему. 68. Неузгодженість дій кількох ведучих передачі (переважно ток-шоу). 69. Невиправдана структура запитання журналіста: переважно довге запитання, на яке гість студії має відповісти тільки "так" чи "ні". 70. Відсутність попередньої розмови з гостем студії перед прямим ефіром, унаслідок чого розмова в ефірі відбувається мляво, бо журналіст ніяк не може виявити питання, яке цікавить гостя, а гість по декілька хвилин думає над кожною відповіддю. 71. Прихід гостя до студії перед самим прямим ефіром, через що він не освоївся з обстановкою і розглядає під час передачі телеапаратуру, інтер'єр студії. 72. Незнання інших колег, які пишуть на ці ж теми, роблять такі самі передачі, необізнаність з їх досвідом, з досвідом попередників, унаслідок чого виникає ситуація, коли гість демонструє більшу обізнаність у журналістиці, ніж інтерв'юер. 73. "Обігравання" прізвища гостя студії чи людини, відсутньої під час розмови. 74. Проведення опитування на вулиці, після якого під час монтажу вирізано всі "зайві" думки і залишено тільки одну – "потрібну". 75. Тенденційна постановка запитань, на які можлива тільки одна ("потрібна") відповідь. 76. Неготовність репортера задавати додаткові запитання в тому разі, якщо його не задовольнила відповідь на основне. 77. Демонстрування надмірної уваги до кожного слова гостя студії, внаслідок чого він починає довго обдумувати кожне своє слово. 78. Відволікання уваги інтерв'юйованого, коли, скажімо, кореспондент робить записи, а гість студії має змогу їх читати, коли в студії хтось робить зайві рухи, жестикулює тощо, а інтерв'юйований починає за цим стежити. 79. Непродумування ключових запитань, невизначення напрямів, основної лінії, структури інтерв'ю. 80. Втрата зорового контакту з інтерв'юйованим на тривалий час. 81. Читання запитань з блокнота.

	82. Постановка одразу декількох запитань, після чого співрозмовик або розгублюється, не знаючи, на яке з них відповідати, або, відповівши на перше, не може згадати, про що йшлося в другому. 83. Невідповідність змісту і структури розповіді темі, задекларованій у заголовку, в анонсі, в концепції циклу передач. 84. Невідповідність оформлення студії спрямуванню передачі. 85. Невідповідність музичного оформлення передачі її спрямуванню. 86. Невідповідність попередніх записів (сюжетів) спрямуванню передачі (циклу передач) у прямому ефірі. 87. Неспівмірність частин журналістського твору (газетного чи журнального тексту, радіо- чи телепередачі). 88. Гіпертрофований “образ автора”, його надмірна роль у структурі твору, функціонально не обумовлене випинання авторського “я”. 89. Применшення ролі “образу автора” в структурі текстів тих жанрово-стильових різновидів, у яких він необхідний, унаслідок чого виникає враження, що автор або не був на місці події, або ж просто все вигадав, бо не навів ні точної адреси, ні промовистих деталей, які б прив’язали текст до певного місця чи до певних осіб. 90. Набридливе переповідання в закадровому тексті того, що глядачі і так бачать на екрані. 91. Розповідь у закадровому тексті про те, що не має жодного відношення до зображення на екран. 92. Байдужий, млявий коментар того, що відбувається в кадрі. 93. Технічно недосконалий монтаж радіоролика чи телесюжету (“в’юки”; “перескакування” зображення в кадрі; у “синхроні” неповний збіг артикуляції в кадрі і звукової доріжки тощо). 94. Невдалі кольори в позастудійних записах унаслідок неправильного обрання місця зйомок чи низької якості плівки. 95. Невдало поставлене освітлення, яке спотворює риси учасників передачі та інтер’єр. 96. Зайвий синхрон у короткому інформаційному сюжеті, який нічого не додає до сказаного автором (не містить додаткової інформації, цікавих деталей). 97. Відсутність синхронів у телесюжетах, які входять до випусків новин. 98. Зайві прямі ввімкнення позастудійних об’єктів під час прямого ефіру, які не додають нової інформації, не містять промовистих деталей. 99. Погано “поставлений” голос у ведучого передачі, який не дозволяє за допомогою тембру, тональності тощо повною мірою передати зміст. 100. Млявий темпоритм передачі як наслідок того, що під час монтажу не було проведено всіх необхідних скорочень. 101. Невикористання засобів монтажу для усунення “затягнутих” фрагментів у передачі.

	102. Використання не оптимального темпу мовлення (на радіо 120–180 слів на хвилину), а заколисувально повільного чи збуджувального (зашвидкого), внаслідок якого слухач не сприймає значної частини інформації. 103. Занадто швидкий темп мовлення, що призводить до змістових втрат під час сприймання тексту. 104. Занадто повільний темп мовлення, занадто урочистий тон та ін., який відволікає увагу слухача (глядача) від змісту, переносить акцент зі змісту мовлення на мовця. 105. Неопрацювання стиків між двома структурними одиницями тексту, які випадково опинилися поряд унаслідок скорочення цього тексту під час роботи над ним у редакції чи в процесі авторського саморедагування. 106. Випадкова відеоінформація в сюжеті (переважно в інформаційних випусках). 107. Стереотипна відеоінформація в сюжеті новин. 108. Невдалий вибір теми, дріб'язковість теми сюжетів у випусках теле- і радіоновин. 109. Стереотипність у тематиці випусків новин на радіо і ТБ. 110. Невідповідність інтонації змістові повідомлення. 111. Недоречні паузи в теле- і радіопередачі. 112. Невдало дібрані або випадкові шуми на радіо і на ТБ. 113. Не та черговість кадрів як наслідок невдалого монтажу. 114. Нехтування правилом "перекинутої піраміди" в інформаційних повідомленнях; заверстування найістотнішої (нової) інформації в середину повідомлення, внаслідок чого читач, слухач або глядач не може виокремити цього найістотнішного (нового). 115. Незазначення джерела інформації; передрук, оприлюднення інформації без посилання, без згоди автора, інформатора. 116. Помилковий, хибний підхід до добору новин (подій, які стануть новинами, коли їх оприлюднять в інформаційному випуску), до визначення важливості цих подій, придатності для оприлюднення. 117. Недоцільна, хаотична верстка програми (переважно інформаційного випуску), в основу якої не покладено певного принципу (за важливістю новин, за їх тематикою, географією чи ін.). 118. Жанрова одноманітність інформаційного випуску на радіо чи на ТБ. 119. Одноманітність у "географії" повідомлень в інформаційному випуску на радіо чи на ТБ. 120. Деперсоніфікація теле- і радіоінформації. 121. Підміна тези. 122. Зсув плану розповіді з однієї сфери в іншу (переважно з політичної сфери в побутову. 123. Контактно-явні суперечності в тексті як наслідок порушення закону суперечності. 124. Дистантно-явні суперечності в тексті як наслідок порушення закону суперечності.

	125. Контактно-імпліцитні суперечності в тексті як наслідок порушення закону суперечності. 126. Дистантно-імпліцитні суперечності в тексті як наслідок порушення закону суперечності. 127. Порушення причиново-наслідкового зв'язку в уривку тексту чи в тексті загалом (див. також A, V, 10). 128. Недостатня обґрунтованість тези належною кількістю аргументів. 129. Сплутування причини і умови. 130. Сплутування причини і наслідку. 131. Пропущення потрібної ланки в ланцюзі логічних розмірковувань. 132. Подання як істинної тези, істинність якої ще треба підтвердити аргументами. 133. Поєднання як однорівневих, однопланових, однорідних тих понять, які такими не є. 134. Наведення аргументів, які не підтверджують, а, по суті, спростовуть тезу. 135. Неналежне розмежування в тексті тези й аргументів. 136. Подання як однорівневих, однопланових, однорідних тих понять, зміст яких частково перетинається, обсяги значення яких частково збігаються. 137. Перенасичення тексту фактичним матеріалом. 138. Брак фактичного матеріалу в аналітичних творах, внаслідок чого журналіст робить висновки, не підкріплені фактами. 139. Добір фактичного матеріалу, який відповідає наперед заданій схемі, відкидання фактів, які не можна з тих чи інших міркувань включити до цієї схеми. 140. Незнання всієї повноти фактів, через що автор доходить хибних висновків. 141. Навмисне спотворення фактів. 142. Тенденційний підхід до оцінки фактів. 143. Замовчування відомих журналістові фактів. 144. Неправильне технічне оформлення фактичного матеріалу. 145. Занадто емоційне подання факту, що перебільшує його суспільне значення, важливість. 146. Тенденційний добір певних фактів і їх часте повторювання, що створює враження типовості насправді нетипового явища (подання виняткового факту як типового. 147. Неуніфікованість фактичного матеріалу в межах одного тексту чи навіть у межах одного фрагмента тексту (переважно неуніфікованість імен та ініціалів, подання одного показника як абсолютної, а іншого як відносної величини тощо). 148. Підміна факту (включення до ряду добре відомих фактів, які підтверджують тезу автора, одного невідомого факту, який має насправді зовсім інший характер, і зосередження на ньому уваги читача, слухача, глядача, внаслідок чого виникає враження однoплановості цього факту з іншими фактами згаданого ряду, тобто автор розповідає про цей факт як про інший, відомий

	читачеві). 149. Надмірна увага до фактів інтимного життя відомої людини і цілковите нехтування фактами, що характеризують її професійну, громадську діяльність. 150. Ненавмисне спотворення фактів через неналежну їх перевірку або через брак сумлінності автора чи редактора. 151. Відтворення факту “по пам’яті”, відсутність його перевірки через те, що журналіст упевнений в точності фіксації факту в його пам’яті. 152. Спотворення окремих видів фактичного матеріалу (переважно власних імен, власних назв) через незнання особливостей відтворення іншомовних назв українською мовою і через незабезпеченість журналістів і редакційних колективів довідковими джерелами. 153. Неоприлюднення поправки, спростування в разі фактичної неточності. 154. Невдале наведення в радіо- чи телепередачі цитати, за якого слухач глядач не може зрозуміти, де вона починається і де закінчується. 155. Штучне створення сенсації, роздмухування якогось факту чи якогось аспекту події. 156. Наведення цифр, фактів, які нічого не говорять читачам, слухачам, глядачам (скажімо, автор не пояснює цифри, не зіставляє її, і тому читач не спроможний оцінити, багато це чи мало тощо). 157. Наведення абревіатур, скорочень, незрозумілих читачеві чи таких, які погано сприймає на слух слухач, глядач. 158. Відсутність перевірки джерела фактів і мотивів інформатора. 159. Немобільність інформаційної служби, невнесення змін до випусків новин. 160. Порушення правил написання великої літери в назвах установ і організацій, знаменних дат, свят. 161. Неврахування норми, за якою велика літера пишеться у власних назвах; назви ж посад, звань, сімейних свят тощо треба писати з малої літери 162. Порушення правил написання складних іменників з першою складовою частиною *пів-* або *авіа-*, *теле-*, *супер-* та ін. 163. Неврахування різниці в написанні складних прикметників, перша частина яких однорідна з другою, не підпорядкована їй, і складних прикметників з однією частиною, підпорядкованою другій. 164. 5. Порушення правил утворення складних прикметників з першим числівниковим (зокрема *дво-, три-, чотири-*) компонентом. 165. Порушення норм написання окремо і через дефіс прислівників і прислівникових сполук як наслідок їх нерозрізнення. 166. Порушення норм правопису прислівників і прислівникових сполук, незнання правил їх написання разом і окремо.

	167. Порушення правил написання частки *не* з дієсловами, дієприкметниками. 168. Помилкове написання часток *будь-, небудь-, хтозна-* та ін. у складі займенників, прислівників, сплутування цих часток з ін. частинами мови, що входять до їх складу як окремі компоненти (*хто зна*). 169. Помилкове написання частки *ж*, що виконує в реченні виокремлювальну функцію. 170. Порушення норм написання складних сполучників, особливо тих, до складу яких входять частки *би, то* та ін. 171. Звуження сфери використання літери *ґ*, заміна її літерою *г*. 172. Розширення сфери використання літери *ґ*, заступання нею в іншомовних та ін. словах *г*, що позначає суто український звук (якого немає в більшості мов світу. 173. Порушення норм уживання літер *е* та *и, і* (правило “дев’ятки”) в іншомовних словах. 174. Порушення норм відтворення в українській мові іншомовних буквосполучень *ie(hie), je,io, yo, jo*. 175. Порушення правила написання іншомовних слів, згідно з яким у загальних назвах літери, що позначають приголосні, звичайно не подвоюються, а в географічних, особових та інших власних назвах ці подвоєні літери зберігаються. 176. Неврахування особливостей використання буквосполучення *-нн-* у прикметниках та в похідних від них іменниках і прислівниках. 177. Порушення правила подвоєння літер, що позначають приголосні, за їх збігу в складних словах та на стикові морфем. 178. Порушення правила, згідно з яким префікс *з* перед глухими приголосними *к,п,т,ф,х* перетворюється на *с*. 179. Неврахування відмінності у відтворенні на письмі груп приголосних, тих, у яких відбувається спрощення, і тих (іншомовних), у яких спрощення не відбувається. 180. Порушення правил чергування звуків, у т.ч. змін у групах приголосних. 181. Порушення норм правопису іншомовних (слов’янських і неслов’янських) прізвищ. 182. Порушення правил уживання апострофа в українських та іншомовних словах, у тому числі у власних іменах і назвах. 183. Порушення правил уживання м’якого знака. 184. Сплутування форм відмінюваних і невідмінюваних іменників – прізвищ українських та іншомовних. 185. Порушення правила відмінювання іменників ІІ відміни, згідно з яким прізвища – іменники чоловічого роду твердої групи на *-ов, -ев(-єв), -ів(-їв), -ин, ін(-їн)* мають в орудному відмінку закінчення *-им*; закінчення *-ом* мають лише неслов’янські прізвища.

	186. Неврахування правописних норм у вживанні іменників – імен по батькові. 187. Сплутування різних відмінкових закінчень власних імен – іменників І відміни м'якої групи (наприклад, *-ею* і *-єю* в Ор. в. 188. Нерозрізнення іменників ІІ відміни і подібних до них невідмінюваних іменників. 189. Помилкове визначення групи іменників ІІ відміни на *–р*. 190. Сплутування закінчень (*-а,-я* та *-у,-ю*) у родовому відмінку однини іменників чоловічого роду ІІ відміни. 191. Сплутування закінчень (*-ів,-їв* та нульового закінчення) у родовому відмінку множини іменників чоловічого роду ІІ відміни. 192. Неврахування правила, відповідно до якого в разі вживання поряд кількох іменників чоловічого роду у формі давального відмінка однини для уникнення одноманітних відмінкових закінчень треба чергувати *-ові,-еві* (*-єві*) з *–у (-ю)*. 193. .Помилки, пов'язані з порушенням правил творення форм ступенів порівняння прикметників. 194. Помилки, пов'язані з неправильним визначенням групи прикметника. 195. Порушення правил відмінювання кількісних числівників. 196. Помилки у визначенні форми порядкових числівників. 197. Неврахування особливостей змін приголосних у дієсловах, дієприкметниках і віддієслівних іменниках. 198. Неправильне визначення дієвідміни. 199. Вимова в іншомовних словах [ју] або пом'якшеного приголосного перед [у]. 200. Вимова пом'якшеного [к'] перед [и] або й [і] замість [и]. 201. Вимова [ж] чи [з] замість [дж] і, навпаки, [дж] замість [ж]. 202. Вимова двох звуків [д] і [з] замість одного [дз] та [д] і [ж] замість одного [дж]. 203. Вимова м'яких зубних приголосних [з'], [ц'], [с'] наближено до шиплячих [ж], [ч], [ш] під упливом польської мови. 204. Вимова твердих [с], [л] перед пом'якшеними приголосними. 205. Оглушення дзвінких приголосних у кінці префіксів (навіть за повільного темпу мовлення – див. також Б, VII, 19). 206. Оглушення дзвінких приголосних перед глухими приголосними чи в кінці слів. 207. Вимова нескладового [ў] наближено до [ф]. 208. Вимова двох приголосних замість подовженого приголосного. 209. Тверда вимова [ц] в кінці слова чи перед [і], а також у числівниках у складі -цять [ц'ат']. 210. Вимова редукованих голосних під упливом російської мови. 211. Вимова м'якого [р'] в кінці слова і складу. 212. Вимова м'яких шиплячих. 213. М'яка вимова приголосних перед [е]. 214. Сплутування вимови звукосполучення [хв] і звука [ф]. 215. Неврахування у вимові чергування та спрощення в сполученнях приголосних звуків (зокрема, того, що [жц'], [шц'], [чц'], [т'ц'],

	[здц’], [стц’], [т’с’а], [шс’а], [жс’а], [чс’а] вимовляються відповідно як [з’ц’], [с’ц’], [ц’:], [ц’:], [з’ц’], [с’ц’],[ц’:а], [с’:а], [з’с’а], [ц’:а]). 216. Сплутування вимови звуків [ґ] і [г]. 217. Вимова під упливом російської мови [и] замість [і] після префікса, який закінчується на приголосний, чи на початку слова після попереднього слова з кінцевим приголосним звуком. 218. М’яка вимова губних приголосних [б], [п], [в], [м], [ф] у кінці слова або в кінці складу (див. також Б,VII,23). 219. 1. Незнання відмінностей в українському і в російському наголошуванні дієслівних форм минулого часу. 220. Наголошування дієслівних форм майбутнього часу за нормами російської акцентуації. 221. Діалектне наголошування дієслівних форм. 222. Просторічне наголошування прикметників як вияв незнання акцентуаційної норми. 223. Нехтування особливостями наголошування іменників у однині і в множині. 224. Помилкове наголошування іменників під упливом російської мови та просторічної стихії. 225. Помилкове наголошування іншомовних власних імен і географічних назв. 226. Ненормативне наголошування числівника “один” у непрямих відмінках. 227. Нехтування особливостями наголошування деяких означальних і вказівних займенників у непрямих відмінках з прийменником і без прийменника. 228. Помилкове наголошування прислівників. 229. Зловживання іншомовними словами. 230. Уживання діалектизмів без певної стилістичної настанови. 231. Уживання лексичних росіянізмів. 232. Уживання слів з невластивим їм значенням. 233. Уживання паронімів без спеціальної стилістичної настанови як вияв незнання справжнього значення слова. 234. Виникнення небажаної омонімії в тексті. 235. Міжмовні омоніми в журналістському тексті як вияв незнання значення українського слова. 236. Уживання замість певного слова його синоніма з іншим стилістичним значенням або з іншою семантикою. 237. Невиправдане вживання замість антонімів слів, які не мають протилежного значення. 238. Тавтологія; плеоназм. 239. Збідненість лексики, незнання і невикористання синонімів. 240. Пропускання потрібного слова. 241. Уживання канцеляризмів. 242. Уживання штампів. 243. Створення штучних метафор (на основі перенесення випадкових ознак). 244. Невмотивоване використання метонімії, синекдохи, внаслідок

	якого виникає двозначність. 245. Невдале використання індивідуально-авторських неологізмів. 246. Змішування лексичних елементів різних стилів (поєднання розмовної і книжної лексики без спеціальної стилістичної настанови). 247. Несполучуваність слів (поєднання слів з конкретним і з абстрактним значенням та ін.). 248. Використання емоційно забарвленого фразеологізму в емоційно нейтральному контексті. 249. Використання емоційно нейтрального (книжного) фразеологізму (складеного терміна, стійкого словосполучення з ділового мовлення) в емоційно забарвленому (розмовному) контексті. 250. Уживання фразеологізму з невластивим йому значенням. 251. Стилістично невмотивована трансформація фразеологізму. 252. Фразеологічні росіянізми 253. Стилістично невиправдане утворення форми однини від іменників, які мають тільки форму множини. 254. Стилістично невмотивоване вживання у формі множини іменників, які мають тільки форму однини. 255. Уживання іменників жіночого роду на позначення професій, посад жінок з невластивими українській мові суфіксами -Ш(а), ИХ(а), а також уживання іменників із суфіксом -К(а) та ін. у тому разі, коли може виникнути двозначність чи небажана для книжного мовлення експресивна забарвленість. 256. Неправильне визначення роду невідмінюваних іменників іншомовного походження. 257. Неправильне визначення роду однокореневих іменників, які мають родову невідповідність в українській і в російській мовах. 258. Неправильне визначення роду абревіатур. 259. Сплутування форм знахідного і родового відмінків у випадках уживання прямого додатка при присудках, виражених перехідними дієсловами. 260. Стилістично невмотивоване вживання форми називного відмінка замість форми кличного відмінка. 261. Уживання російськомовних варіантів зменшених і пестливих імен. 262. Нанизування форм родового відмінка. 263. Відмінювання невідмінюваних та невідмінювання відмінюваних іменників–власних назв. 264. Уживання тільки форми давального відмінка іменників із закінченням –У (Ю), спільної з російською. 265. Неврахування особливостей відмінювання іменників твердої і м’якої групи. 266. Сплутування закінчень (-А і -У) родового відмінка іменників чоловічого роду ІІ відміни. 267. Сплутування закінчень та нехтування правилами чергування звуків у формах різних відмінків іменників. 268. Сплутування форм родового відмінка множини в українській і в

	російській мовах. 269. Стилістично невмотивоване вживання конструкції “іменник + іменник” замість конструкції “прикметник + іменник” або навпаки. 270. Стилістично невмотивоване вживання нестягнених та коротких форм прикметників. 271. Помилкове утворення форм ступенів порівняння від складних прикметників, а також від тих прикметників і прислівників, які мають префікси і суфікси, що позначають високу міру вияву якості. 272. Помилки у творенні складеної форми ступенів порівняння прикметників, у т.ч. використання для творення найвищого ступеня порівняння слова “самий”. 273. Використання за межами книжного мовлення без потреби складеної форми ступенів порівняння прикметників. 274. Пропускання прийменників “від”, “за”, сполучника “ніж” чи ін., які треба вживати з прикметниками (прислівниками) у формі вищого ступеня порівняння. 275. Невикористання для творення ступенів порівняння суплетивних форм. 276. Творення найвищого ступеня порівняння за стандартами російської мови, в якій за допомогою -ЕЙШ- утворюють найвищий ступінь порівняння прикметників (в українській мові за допомогою -ІШ- утворюють вищий ступінь порівняння). 277. Використання разом з формою найвищого ступеня порівняння прикметника прийменників “за”, “від”, сполучника “ніж” тощо. 278. Помилкове визначення групи прикметника. 279. Помилкове вживання Ь в кінці числівників (50-80). 280. Неправильна вимова числівника “двісті” (як “двіста”). 281. Неправильне вживання форми множини замість форми однини в конструкціях на кшталт “протягом 1998-1999-тих років”. 282. Надлишкова поза межами наукового стилю (не в математичних обчисленнях) форма першого компонента складеного порядкового (зрідка кількісного) числівника. 283. Неправильна форма першого компонента порядкового числівника. 284. Помилки, пов’язані з незнанням особливостей відмінювання кількісних числівників, з неправильним визначенням відмінка числівника в тексті. 285. Неправильне поєднання іменників і дробових числівників. 286. Сплутування слів “півтора” і “півтори”. 287. Неправильне поєднання слів “півтора”, “півтори”, “чверть” з іменниками. 288. Ненормативне поєднання іменників зі словом “пара”. 289. Невиправдане розширення складу кількісно-збірних числівників. 290. Поєднання зі збірними числівниками “обидва”, “обидві” іменників не у формі називного відмінка множини. 291. Поєднання зі збірними числівниками іменників жіночого роду,

	які позначають осіб жіночої статі, та іменників середнього роду ІІ відміни. 292. Ненормативне поєднання іменників з числівниками “два”, “три”, “чотири”. 293. Помилки у способах позначення кількісними числівниками приблизної кількості. 294. Помилки, пов’язані з уживанням займенника “ви”, що має форму пошанної множини. 295. Уживання між іменником і займенником, що на нього вказує, іншого іменника в такому ж роді і числі. 296. Зайве вживання присвійних та зворотного займенників. 297. Уживання вказівного займенника без іменника чи прикметника, на який згаданий займенник указував би в тексті. 298. Неточність у виборі означального чи неозначеного займенника. 299. Уживання стилістично невиправданих форм заперечних та окремих неозначених займенників з прийменниками. 300. Зловживання книжною складеною формою майбутнього часу дієслова. 301. Надуживання форми “майбутнього визначень” з “буде”. 302. Надуживання в значенні наказового способу форми з часткою “давай”. 303. Уживання “пасивних конструкцій” переважно з дієсловами, які мають частку -СЯ. 304. Уживання дієслова недоконаного виду замість дієслова доконаного виду. 305. Неправильне визначення дієвідміни. 306. Неврахування того, що з перестановкою окремих слів виникають небажані відтінки в значенні і в стилістичному забарвленні висловлювання. 307. Невиправдана інверсія, яка призводить до викривлення змісту, до двозначності. 308. Використання інверсії в реченнях, у яких форми підмета і прямого додатка збігаються. 309. Неврахування того, що від місця вставних слів, часток у реченні залежить зміст, стилістичне забарвлення висловлювання. 310. Координація присудка не з підметом, вираженим загальним іменником, при якому є географічна чи умовна назва. 311. Поєднання присудка з підметом, вираженим невідмінюваним іменником іншомовного походження, без урахування особливостей визначення роду і числа іменника. 312. Неправильна координація присудка з підметом-абревіатурою. 313. Координація з підметом, вираженим займенником “хто” або “що”, присудка-дієслова не у формі третьої особи однини теперішнього часу. 314. Порушення норм координації присудка-дієслова в минулому часі з підметами-займенниками “хто”, “що”. 315. Координація присудка не з простим підметом, а з відокремленим членом речення, який ужито при ньому.

	316. Уживання присудка у формі множини при підметі–особовому займенникові “я”, “ти”, “він”. 317. Уживання присудка у формі множини при підметі-числівникові, який указує на приблизну кількість. 318. Уживання присудка у формі множини при підметі, числова частина якого виражена іменником “ряд”, “низка”, “частина”, “більшість”, “меншість” тощо. 319. Форма однини присудка при підметах, у яких друга частина багатоелементна, або при однорідних підметах, або тоді, коли присудок віддалений від підмета, чи тоді, коли присудки однорідні. 320. Форма множини присудка за наявності між однорідними підметами розділових сполучників. 321. Неузгодження означення з означуваним словом. 322. Форма називного відмінка іменника-прикладки, що є назвою населеного пункту (крім складених назв), при означуваному слові – загальній назві у формі непрямого відмінка. 323. Узгодження у відмінку назв планет, гір, островів, рік, озер тощо та умовних назв-прикладок з означуваним словом–загальним іменником. 324. Подвійна залежність керованого слова в реченні. 325. Неправильне вживання прийменника за слабкого керування. 326. Неправильна форма керованого слова-іменника (чи займенника) при дієслові, переважно зумовлена впливом російської мови. 327. Невиправдане вживання під впливом російської мови прийменників “по”, “при” та ін. 328. Неврахування того, що дієслова-синоніми можуть вимагати від іменника різних відмінкових форм, різних прийменників. 329. Спільний додаток при дієсловах–однорідних членах, які вимагають від цього додатка різних відмінкових форм. 330. Поєднання як однорідних членів речення слів, що називають речево неоднорідні поняття. 331. Поєднання як однорідних членів іменників одиничних і збірних або родових і видових понять. 332. Поєднання як однорідних членів понять, що схрещуються, частково збігаються за своїм обсягом. 333. Лексична (або й граматична) непоєднаність одного з однорідних членів з тим словом, з яким зв’язані однорідні члени. 334. Уживання конструкцій, у яких однорідні члени як керовані слова помилково зв’язані з одним словом. 335. Розбіжність у відмінкових формах однорідних членів і узагальнювального слова (це са́ме стосується також і однорідних членів, які входять до складу відокремлених додатків). 336. Різні способи вираження однорідних членів. 337. Поєднання як однорідних різних синтаксичних елементів. 338. Поєднання як однорідних членів конкретних і абстрактних

	іменників, інфінітивів та іменників. 339. Уживання повторюваних або парних сполучників, які поєднують не однорідні, а різні члени речення. 340. Неповторення прийменника при поширених однорідних членах речення. 341. Випущення прийменника при однорідних членах, коли його відсутність може спричинити двозначність. 342. Випущення прийменника при однорідних членах, коли при них є розділові чи протиставні сполучники. 343. Випущення прийменника при однорідних членах, коли вони поєднані повторюваними або парними сполучниками. 344. Випущення прийменників при однорідних членах, коли прийменники різні. 345. Зловживання під впливом російської мови конструкціями з “є” (замість конструкцій з “мати”), а також з прийменниками “з”, “без” (замість тих самих конструкцій з “мати”). 346. Уживання пасивних та безособових конструкцій замість активних і особових (особливо тоді, коли підметом-суб’єктом дії в активних зворотах є особа й іменник уживають у синонімічних з ними пасивних та безособових зворотах в орудному відмінку, який надає відтінку використання особи як знаряддя дії). 347. Використання дієприкметникового звороту замість підрядного означального речення (це переважно стосується зворотів з активними дієприкметниками теперішнього часу). 348. Порушення норми використання дієприслівників і дієприслівникових зворотів, за якою суб’єктом дії, вираженої дієсловом-присудком, і дії, вираженої дієприслівником, має бути та сама особа. 349. Неврахування того, що заміна прямої мови на непряму має супроводжуватися стилістичними і граматичними змінами. 350. Помилкове вживання сполучників і сполучних слів у складних реченнях. 351. Нерозрізнення розповідного, питального й окличного (спонукального) речень. 352. Порушення правила, згідно з яким між підметом і присудком на місці інтонаційної паузи кома не ставиться. 353. Порушення норм, згідно з якими визначають випадки, що в них треба ставити тире між підметом і присудком (між групою підмета й групою присудка). 354. Порушення правил, за якими визначають, коли треба ставити кому, тире, двокрапку при однорідних членах речення, зокрема за наявності при них узагальнювального члена. 355. Порушення правил відокремлення узгоджених поширених означень. 356. Порушення правил відокремлення поширених і непоширених прикладок. 357. Порушення правил відокремлення додатків, сплутування їх зі вставними словами тощо; використання для відокремлення додатків та вставних слів замість коми інших розділових знаків.

	358. Порушення правил відокремлення обставин, виражених дієприслівниками та дієприслівниковими зворотами. 359. Невідокремлення уточнювальних обставин. 360. Коми при обставинах, які не є відокремленими; коми при будь-яких обставинах, поставлені тільки для того, щоб відокремити ці обставини від інших членів речення, навіть коли автор не має спеціальної стилістичної мети і жодних нормативних підстав. 361. Помилки у відокремленні вставних слів. 362. Сплутування проте як вставного слова і проте як протиставного сполучника. 363. Порушення правила, згідно з яким сполучник а, коли він належить до вставного слова (тоді він виконує функцію частки), комою не відокремлюється (а може).
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
Тиждень 1 – лекція, тиждень 2 – практ. зан. 4 год..	**Тема 1. Предмет і завдання курсу. Засади вивчення курсу "Типологія журналістських помилок". Типові макроструктурні та мікроструктурні помилки в ЗМІ** 1. "Типологія журналістських помилок" як прикладна наукова та навчальна дисципліна. 2. Зміст понять "типологія", "девіатологія в мас-медіа". 3. Міжпредметні зв'язки курсу "Типологія журналістських помилок". 4. Завдання курсу "Типологія журналістських помилок". 5. Саморедагування в процесі журналістської творчості. 6. Специфіка журналістських помилок на радіо. 7. Особливості журналістських помилок на телебаченні. 8. "Прямий ефір" і завдання редактора передачі. 9. Специфіка журналістських помилок в інтернет-виданнях. 10. Лексична тавтологія у рубрикації в межах сторінки чи розвороту. 11. Повторення структури речень, ритмомелодики заголовків і	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А. О. Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000 .–. С. 3–7; Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів: ЛНУ, 2000. – С. 3–7; Яцимірська М. Г. Культура фахової мови журналіста: Навч. посібник. – Львів: ПАІС, 2004. – С. 3–18.	Капелюш-ний А. О. Редагуван-ня в засобах масової інформації: Навчаль-ний посібник. – 2-ге вид., випр. і доп. – Львів: ПАІС, 2009. – 432 с.. Завд.1,2. 2 год.	19 лютого

	підзаголовків у межах сторінки чи розвороту. 12. Лексична тавтологія, повторення структури речень, ритмомелодики назв теле-, радіопередач у програмі одного ефірного дня. 13. Неузгодженість програми певного каналу з програмами інших каналів, створення ситуації, за якої найбільш рейтингові передачі йдуть у той час, коли вони просто не можуть зібрати належної аудиторії, а отже, й рекламодавці втрачають до них інтерес. 14. Використання прайм-тайму для освітніх, релігійних передач, а не для інформаційних, інформаційно-аналітичних, розважальних, спортивних тощо (як це роблять на інших каналах) і внаслідок цього втрата аудиторії й інтересу рекламодавців. 15. Невідповідність одного з текстів концепції сторінки чи номера. 16. Невідповідність однієї з передач концепції циклу передач. 17. Повторення однотипних передач (передач одного спрямування) протягом одного ефірного дня на одному каналі. 18. Розуміння розважальності як потурання найнижчим потребам публіки, як пропаганду масової культури; незалучення до розважальних блоків мовлення творів справжньої літератури і мистецтва. 19. Нехтування інтересами глядачів, слухачів. 20. Неврахування того, що витіснення з ефіру сучасних українських розважальних передач, зокрема тих, що базуються на пропаганді української поп- і рок-музики, змушує підлітків схилятися до зразків чужої (англо-, російськомовної) молодіжної субкультури. 21. Неврахування в журналістському тексті специфіки радіо (читання в ефірі газетного тексту). 22. Неврахування специфіки телебачення (як правило, наслідком цього є зайвий закадровий текст). 23. Неврахування в газетному тексті різниці між усним і писемним мовленням (переписування з диктофона на папір тексту інтерв'ю без урахування особливостей				

	інтонування, логічного наголошування, тону та ін., характерних для усного мовлення). 24. Спрощення дійсності до певних схем, моделей, символів; нав'язування на радіо "паралельного" світу, в центрі якого перебувають музичні та навколомузичні проблеми, на телебаченні (особливо у випусках новин, в суспільно-політичних програмах) – "паркетної" тематики як чогось найважливішого, того, чим живе країна, і неврахування повсякденних проблем пересічного телеглядача. 25. Культ розважальності; мимовільне чи свідоме насаджування на окремих телеканалах розваг як способу життя. *26.* Перетворення випусків новин на пропагандистське передвиборче шоу одного кандидата. 27. Відсутність інформаційних випусків на телеканалі протягом тривалого часу:. 28. Не інформування про новини, а роздавання вказівок про те, як на ці новини реагувати. 29. Неоперативність у подачі інформації внаслідок відсутності інформаційних випусків у програмі телеканалу протягом декількох днів. 30. Незнання аудиторії, на яку розраховане мовлення, внаслідок відсутності соціологічних досліджень. 31. Нагнітання пристрастей у суспільстві, наголошування на негативних явищах; уживання зворотів на кшталт "незважаючи на труднощі в суспільстві, на складне становище в країні" навіть тоді, коли йдеться про помітні позитивні зміни, про досягнення в тій чи іншій сфері, внаслідок чого ЗМІ не створюють загального позитивного емоційного тла, не забезпечують психологічної рівноваги в членів суспільства. 32. Неврахування того, що навіть досконалий з раціонально-логічного погляду текст може створювати небажаний емоційний стан у слухача, глядача, читача. 33. Надмірне захоплення комп'ютерною графікою, комп'ютерними ефектами на телеканалі і відсутність на екрані людини. Відсутність в ефірі живого людького спілкування.				

	Знелюднення телеканалу. 34. Неврахування місцевих особливостей під час верстки програм телеканалів і радіостанцій. 35. Звуження “географії” повідомлень на телеканалі чи на радіостанції до одного-двох міст. 36. Відсутність ефірної дисципліни, недодержання заявленого хронометражу передач. 37. Навмисне завищення показників тиражу видання з метою залучення рекламодавців.				
Тиждень 3 – лекція, тиждень 4 – практ. зан. 4 год..	**Тема 2. Помилки, пов’язані з особливостями творчого процесу в ЗМІ** 1. Активізація гостя студії (чи інтерв’юйованого під час збирання матеріалу для журналістського твору) через навмисне його (гостя) провокування, принижування, через глузування з його діяльності чи його професії, внаслідок чого гість (інтерв’юйований) замикається в собі в той час, як інші люди після таких журналістських провокувань, навпаки, найповніше розкривалися, розговорювалися, дискутували перед телекамерою. 2. Застосування стандартного підходу до інтерв’юйованого (неврахування його психології, його індивідуальних рис як особистості). 3. Прагнення самоутвердитися через приниження гостя студії (інтерв’юйованого), продемонструвати свої найкращі риси на тлі найгірших рис інтерв’юйованого. 4. Перетворення інтерв’ю на монолог журналіста, якого не цікавить особистість запрошеного в студію, його думка. 5. Перетворення інтерв’ю на монолог гостя студії, далекого від інтересів глядацької аудиторії і від особливостей її психології сприйняття (коли гість студії настільки захоплений предметом розповіді, що гадає, ніби він так само цікавить усіх людей навколо). Надмірна делікатність журналіста в цій ситуації (журналіст не перериває розповідь гостя студії), особливо тоді, коли інтерв’юйований – високопоставлений чиновник, спричиняє в аудиторії несприйняття обох.	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А. О. Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000.–. С. 8–12; Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів: ЛНУ, 2000. – С. 8–12.	Капелюшний Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000. – 208 с. Завд. І.3. 2 год.	5 березня

	6. Занадто впевнена поведінка журналіста перед телекамерою, що тільки підкреслює невпевненість гостя, який уперше потрапив у незвичну для нього обстановку. 7. Невпевненість журналіста, яка передається гостеві студії. 8. Часта зміна формату передачі, що не дозволяє глядачам (слухачам) до неї звикнути. 9. Недостаня уважність до “дрібниць”, що призводить до неточностей в ефірі, до помилок в газеті (неуважне вичитування, внаслідок чого залишаються невиправленими “помилки набору”. 10. Помилки занадто великої активності автора (багатослівність, пропускання необхідних ланок у ланцюзі роздумів тощо). 11. Помилки втомленості автора (повтори, неточність у слововживанні, в аргументуванні тощо). 12. Помилки браку творчої уяви в автора, творчого підходу до написання тексту (стандартизованість викладу, робота за схемою, побоювання, комплексування в разі потреби відійти від знайомої схеми тощо). 13. Помилки під час перекладу “внутрішньої мови” на “зовнішню” (зредукованість ланок у ланцюзі роздумів, виникнення непередбачуваних самостійних слів на стикові двох слів у мовленні на радіо і на телебаченні, пропускання логічних суб’єктів та обставинних концентрів і оперування переважно логічними предикатами). 14. Недостатня популярність викладу як наслідок невдалого перекладу з “внутрішньої мови” на “зовнішню”, нерозв’язання основної суперечності творчого процесу – суперечності між думкою і словом, між індивідуальним (автор) і соціальним (маса читачів, слухачів, глядачів). 15. Відсутність суспільно важливої мотивації в діяльності журналіста, внаслідок чого виникає байдужість автора, поверховість у сприйнятті явищ дійсності і висвітленні їх у ЗМІ, нігілізм. 16. Неглибоке усвідомлення тексту позаштатного автора чи слів людини, в якої журналіст бере				

	інтерв'ю, внаслідок пасивного сприймання цього тексту, а не активної роботи над ним. 17. Застосування методів антиципації там, де без них можна обійтися, надто підозріливе ставлення до тексту, до фактів і явищ дійсності, безпідставне прагнення передбачити перебіг подій, розвиток думки інтерв'юйованого і задати випереджувальне запитання чи зробити заздалегідь певні висновки, внаслідок чого журналіст потрапляє у полон схеми під час сприймання тексту чи явищ дійсності. 18. Неврахування на ТБ психології домашнього сприймання телепередач. 19. Нехтування особливостями впливу на слухача сили звуку (скажімо, неврахування того, що голосна розповідь дратує, а тиха змушує напружувати слух). 20. Менторський тон ведучого теле- чи радіопрограми замість спокійного, врівноваженого тону, який найбільше імпонує слухачам. 21. Зловживання інтимними інтонаціями на ТБ, неврахування того, що телебачення і так за своєю специфікою інтимне. 22. Мовлення ведучого телепрограми, інтонаційно і за тональністю розраховане на масову аудиторію (унаслідок неврахування специфіки ТБ як засобу масової інформації, його інтимності). 23. Неврахування тієї особливості психології сприймання теле- і радіотексту, за якою увага слухачів, глядачів з перебігом передачі притупляється, і, щоб активізувати сприймання, необхідно використовувати перебивки, "розряджати" передачу. 24. Незнання журналістом предмета інтерв'ю і невстановлення через це контакту з інтерв'юйованим. 25. Задавання некваліфікованих, примітивних, елементарних запитань, для відповіді на які не треба було запрошувати до студії висококваліфікованого фахівця в певній галузі, оскільки на них міг би відповісти будь-який початківець, студент першого курсу – наслідок незнання азів галузі, пов'язаної з предметом розмови. 26. Нав'язливе демонстрування				

	слухачам (глядачам) своїх знань, нерідко щойно почерпнутих з популярного посібника і тому спрощених, нехтування при цьому думкою фахівця – гостя студії. 27. Надмірне захоплення власним мовленням, задовгі монологи інтерв'юера, які перетворюють гостя студії на звичайного свідка блискучих монологів журналіста. 28. Виконання інтерв'юером ролі статиста при гостеві студії, який виголошує довгі монологи. 29. Переведення під упливом монологу гостя студії розмови на іншу тему. 30. Неузгодженість дій кількох ведучих передачі (переважно ток-шоу). 31. Невиправдана структура запитання журналіста: переважно довге запитання, на яке гість студії має відповісти тільки "так" чи "ні". 32. Відсутність попередньої розмови з гостем студії перед прямим ефіром, унаслідок чого розмова в ефірі відбувається мляво, бо журналіст ніяк не може виявити питання, яке цікавить гостя, а гість по декілька хвилин думає над кожною відповіддю. 33. Прихід гостя до студії перед самим прямим ефіром, через що він не освоївся з обстановкою і розглядає під час передачі телеапаратуру, інтер'єр студії. 34. Незнання інших колег, які пишуть на ці ж теми, роблять такі самі передачі, необізнаність з їх досвідом, з досвідом попередників, унаслідок чого виникає ситуація, коли гість демонструє більшу обізнаність у журналістиці, ніж інтерв'юер. 35. "Обігравання" прізвища гостя студії чи людини, відсутньої під час розмови. 36. Проведення опитування на вулиці, після якого під час монтажу вирізано всі "зайві" думки і залишено тільки одну – "потрібну". 37. Тенденційна постановка запитань, на які можлива тільки одна ("потрібна") відповідь. 38. Неготовність репортера задавати додаткові запитання в тому разі, якщо його не задовольнила відповідь на основне. 39. Демонстрування надмірної уваги до кожного слова гостя студії, внаслідок чого він починає довго				

	обдумувати кожне своє слово. 40. Відволікання уваги інтерв'юйованого, коли, скажімо, кореспондент робить записи, а гість студії має змогу їх читати, коли в студії хтось робить зайві рухи, жестикулює тощо, а інтерв'юйований починає за цим стежити. 41. Непродумування ключових запитань, невизначення напрямів, основної лінії, структури інтерв'ю. 42. Втрата зорового контакту з інтерв'юйованим на тривалий час. 43. Читання запитань з блокнота. 44. Постановка одразу декількох запитань, після чого співрозмовик або розгублюється, не знаючи, на яке з них відповідати, або, відповівши на перше, не може згадати, про що йшлося в другому.				
Тиждень 5 – лекція, тиждень 6 – практ. зан. 4 год..	**Тема 3. Типові композиційні та логічні помилки в журналістському тексті** 1. Невідповідність змісту і структури розповіді темі, задекларованій у заголовку, в анонсі, в концепції циклу передач. 2. Невідповідність оформлення студії спрямуванню передачі. 3. Невідповідність музичного оформлення передачі її спрямуванню. 4. Невідповідність попередніх записів (сюжетів) спрямуванню передачі (циклу передач) у прямому ефірі. 5. Неспівмірність частин журналістського твору (газетного чи журнального тексту, радіо- чи телепередачі). 6. Гіпертрофований "образ автора", його надмірна роль у структурі твору, функціонально не обумовлене випинання авторського "я". 7. Применшення ролі "образу автора" в структурі текстів тих жанрово-стильових різновидів, у яких він необхідний, унаслідок чого виникає враження, що автор або не був на місці події, або ж просто все вигадав, бо не навів ні точної адреси, ні промовистих деталей, які б прив'язали текст до певного місця чи до певних осіб. 8. Набридливе переповідання в закадровому тексті того, що глядачі і так бачать на екрані. 9. Розповідь у закадровому тексті про	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А. О. Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000.–. С. 13–17; Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів: ЛНУ, 2000. – С. 13–17.	Капелюшний Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000. – 208 с. Завд.V..6. 2 год.	19 березня

	те, що не має жодного відношення до зображення на екран. 10. Байдужий, млявий коментар того, що відбувається в кадрі. 11. Технічно недосконалий монтаж радіоролика чи телесюжету (“в’юки”; “перескакування” зображення в кадрі; у “синхроні” неповний збіг артикуляції в кадрі і звукової доріжки тощо). 12. Невдалі кольори в позастудійних записах унаслідок неправильного обрання місця зйомок чи низької якості плівки. 13. Невдало поставлене освітлення, яке спотворює риси учасників передачі та інтер’єр. 14. Зайвий синхрон у короткому інформаційному сюжеті, який нічого не додає до сказаного автором (не містить додаткової інформації, цікавих деталей). 15. Відсутність синхронів у телесюжетах, які входять до випусків новин. 16. Зайві прямі ввімкнення позастудійних об’єктів під час прямого ефіру, які не додають нової інформації, не містять промовистих деталей. 17. Погано “поставлений” голос у ведучого передачі, який не дозволяє за допомогою тембру, тональності тощо повною мірою передати зміст. 18. Млявий темпоритм передачі як наслідок того, що під час монтажу не було проведено всіх необхідних скорочень. 19. Невикористання засобів монтажу для усунення “затягнутих” фрагментів у передачі. 20. Використання не оптимального темпу мовлення (на радіо 120–180 слів на хвилину), а заколисувально повільного чи збуджувального (зашвидкого), внаслідок якого слухач не сприймає значної частини інформації. 21. Занадто швидкий темп мовлення, що призводить до змістових втрат під час сприймання тексту. 22. Занадто повільний темп мовлення, занадто урочистий тон та ін., який відволікає увагу слухача (глядача) від змісту, переносить акцент зі змісту мовлення на мовця. 23. Неопрацювання стиків між двома структурними одиницями тексту, які випадково опинилися поряд				

	унаслідок скорочення цього тексту під час роботи над ним у редакції чи в процесі авторського саморедагування. 24. Випадкова відеоінформація в сюжеті (переважно в інформаційних випусках). 25. Стереотипна відеоінформація в сюжеті новин. 26. Невдалий вибір теми, дріб'язковість теми сюжетів у випусках теле- і радіоновин. 27. Стереотипність у тематиці випусків новин на радіо і ТБ. 28. Невідповідність інтонації змістові повідомлення. 29. Недоречні паузи в теле- і радіопередачі. 30. Невдало дібрані або випадкові шуми на радіо і на ТБ. 31. Не та черговість кадрів як наслідок невдалого монтажу. 32. Нехтування правилом "перекинутої піраміди" в інформаційних повідомленнях; заверстування найістотнішої (нової) інформації в середину повідомлення, внаслідок чого читач, слухач або глядач не може виокремити цього найістотнішного (нового). 33. Незазначення джерела інформації; передрук, оприлюднення інформації без посилання, без згоди автора, інформатора. 34. Помилковий, хибний підхід до добору новин (подій, які стануть новинами, коли їх оприлюднять в інформаційному випуску), до визначення важливості цих подій, придатності для оприлюднення. 35. Недоцільна, хаотична верстка програми (переважно інформаційного випуску), в основу якої не покладено певного принципу (за важливістю новин, за їх тематикою, географією чи ін.). 36. Жанрова одноманітність інформаційного випуску на радіо чи на ТБ. 37. Одноманітність у "географії" повідомлень в інформаційному випуску на радіо чи на ТБ. 38. Деперсоніфікація теле- і радіоінформації. 39. Підміна тези. 40. Зсув плану розповіді з однієї сфери в іншу (переважно з політичної сфери в побутову. 41. Контактно-явні суперечності в тексті				

	як наслідок порушення закону суперечності. 42. Дистантно-явні суперечності в тексті як наслідок порушення закону суперечності. 43. Контактно-імпліцитні суперечності в тексті як наслідок порушення закону суперечності. 44. Дистантно-імпліцитні суперечності в тексті як наслідок порушення закону суперечності. 45. Порушення причиново-наслідкового зв'язку в уривку тексту чи в тексті загалом (див. також А, V, 10). 46. Недостатня обґрунтованість тези належною кількістю аргументів. 47. Сплутування причини і умови. 48. Сплутування причини і наслідку. 49. Пропущення потрібної ланки в ланцюзі логічних розмірковувань. 50. Подання як істинної тези, істинність якої ще треба підтвердити аргументами. 51. Поєднання як однорівневих, однопланових, однорідних тих понять, які такими не є. 52. Наведення аргументів, які не підтверджують, а, по суті, спростовуть тезу. 53. Неналежне розмежування в тексті тези й аргументів. 54. Подання як однорівневих, однопланових, однорідних тих понять, зміст яких частково перетинається, обсяги значення яких частково збігаються.				
Тиждень 7 – лекція, тиждень 8 – лаб. зан. 4 год..	**Тема 4. Типові фактичні помилки в журналістському тексті** 1 Перенасичення тексту фактичним матеріалом. 2. Брак фактичного матеріалу в аналітичних творах, внаслідок чого журналіст робить висновки, не підкріплені фактами. 3. Добір фактичного матеріалу, який відповідає наперед заданій схемі, відкидання фактів, які не можна з тих чи інших міркувань включити до цієї схеми. 4. Незнання всієї повноти фактів, через що автор доходить хибних висновків. 5. Навмисне спотворення фактів. 6. Тенденційний підхід до оцінки фактів. 7. Замовчування відомих журналістові фактів. 8. Неправильне технічне оформлення	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А. О. Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000.–. С. 18–20; Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів: ЛНУ, 2000. – С. 18–20.	Капелюшний Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000. – 208 с. Завд.V..5. 2 год.	2 квітня

	фактичного матеріалу. 9. Занадто емоційне подання факту, що перебільшує його суспільне значення, важливість. 10. Тенденційний добір певних фактів і їх часте повторювання, що створює враження типовості насправді нетипового явища (подання виняткового факту як типового. 11. Неуніфікованість фактичного матеріалу в межах одного тексту чи навіть у межах одного фрагмента тексту (переважно неуніфікованість імен та ініціалів, подання одного показника як абсолютної, а іншого як відносної величини тощо). 12. Підміна факту (включення до ряду добре відомих фактів, які підтверджують тезу автора, одного невідомого факту, який має насправді зовсім інший характер, і зосередження на ньому уваги читача, слухача, глядача, внаслідок чого виникає враження одноплановості цього факту з іншими фактами згаданого ряду, тобто автор розповідає про цей факт як про інший, відомий читачеві). 13. Надмірна увага до фактів інтимного життя відомої людини і цілковите нехтування фактами, що характеризують її професійну, громадську діяльність. 14. Ненавмисне спотворення фактів через неналежну їх перевірку або через брак сумлінності автора чи редактора. 15. Відтворення факту “по пам’яті”, відсутність його перевірки через те, що журналіст упевнений в точності фіксації факту в його пам’яті. 16. Спотворення окремих видів фактичного матеріалу (переважно власних імен, власних назв) через незнання особливостей відтворення іншомовних назв українською мовою і через незабезпеченість журналістів і редакційних колективів довідковими джерелами. 17. Неоприлюднення поправки, спростування в разі фактичної неточності. 18. Невдале наведення в радіо- чи телепередачі цитати, за якого слухач глядач не може зрозуміти, де вона починається і де закінчується. 19. Штучне створення сенсації, роздмухування якогось факту чи якогось аспекту події.				

	20.Наведення цифр, фактів, які нічого не говорять читачам, слухачам, глядачам (скажімо, автор не пояснює цифри, не зіставляє її, і тому читач не спроможний оцінити, багато це чи мало тощо). 21.Наведення абревіатур, скорочень, незрозумілих читачеві чи таких, які погано сприймає на слух слухач, глядач. 22.Відсутність перевірки джерела фактів і мотивів інформатора. 23.Немобільність інформаційної служби, невнесення змін до випусків новин.				
Тиждень 9 – лекція, тиждень 10 – практ. зан. 4 год..	**Тема 5. Типові мовностилістичні помилки в журналістському тексті. Орфографічні та орфоепічні помилки** 1. Порушення правил написання великої літери в назвах установ і організацій, знаменних дат, свят. 2. Неврахування норми, за якою велика літера пишеться у власних назвах; назви ж посад, звань, сімейних свят тощо треба писати з малої літери. 3. Порушення правил написання складних іменників з першою складовою частиною *пів-* або *авіа-*, *теле-*, *супер-* та ін. 4. Неврахування різниці в написанні складних прикметників, перша частина яких однорідна з другою, не підпорядкована їй, і складних прикметників з однією частиною, підпорядкованою другій. 5. Порушення правил утворення складних прикметників з першим числівниковим (зокрема *дво-, три-, чотири-*) компонентом. *6.* Порушення норм написання окремо і через дефіс прислівників і прислівникових сполук як наслідок їх нерозрізнення. 7. Порушення норм правопису прислівників і прислівникових сполук, незнання правил їх написання разом і окремо. 8. Порушення правил написання частки *не* з дієсловами, дієприкметниками. 9. Помилкове написання часток *будь-*, *небудь-*, *хтозна-* та ін. у складі займенників, прислівників, сплутування цих часток з ін. частинами мови, що входять до їх складу як окремі компоненти (*хто зна*). 10. Помилкове написання частки *ж*, що	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А. О. Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000.–. С. 21–29; Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів: ЛНУ, 2000. – С. 21–29; Капелюшний А. О. Типові орфографічні та пунктуаційні помилки в журналістських текстах. – Львів: ЛНУ, 2000. – С. 5–15; Сербенська О. А., Бабенко В. В. Основи телетворчості: Практикум. – Львів: ПАІС, 2007. – С. 8–46.	Капелюшний Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000. – 208 с. Завд.7, 8. 2 год.	16 квітня

	виконує в реченні виокремлювальну функцію. 11. Порушення норм написання складних сполучників, особливо тих, до складу яких входять частки *би, то* та ін. 12. Звуження сфери використання літери *ґ*, заміна її літерою *г*. 13. Розширення сфери використання літери *ґ*, заступання нею в іншомовних та ін. словах *г*, що позначає суто український звук (якого немає в більшості мов світу. 14. Порушення норм уживання літер *е* та *и, і* (правило “дев’ятки”) в іншомовних словах. 15. Порушення норм відтворення в українській мові іншомовних буквосполучень *ie(hie), je,io, yo, jo*. 16. Порушення правила написання іншомовних слів, згідно з яким у загальних назвах літери, що позначають приголосні, звичайно не подвоюються, а в географічних, особових та інших власних назвах ці подвоєні літери зберігаються. 17. Неврахування особливостей використання буквосполучення *-нн-* у прикметниках та в похідних від них іменниках і прислівниках. 18. Порушення правила подвоєння літер, що позначають приголосні, за їх збігу в складних словах та на стикові морфем. 19. Порушення правила, згідно з яким префікс *з* перед глухими приголосними *к,п,т,ф,х* перетворюється на *с*. 20. Неврахування відмінності у відтворенні на письмі груп приголосних, тих, у яких відбувається спрощення, і тих (іншомовних), у яких спрощення не відбувається. 21. Порушення правил чергування звуків, у т.ч. змін у групах приголосних. 22. Порушення норм правопису іншомовних (слов’янських і неслов’янських) прізвищ. 23. Порушення правил уживання апострофа в українських та іншомовних словах, у тому числі у власних іменах і назвах. 24. Порушення правил уживання м’якого знака. 25. Сплутування форм відмінюваних і невідмінюваних іменників – прізвищ українських та				

	іншомовних. 26. Порушення правила відмінювання іменників ІІ відміни, згідно з яким прізвища – іменники чоловічого роду твердої групи на *-ов, -ев(-єв), -ів(-їв), -ин, ін(-їн)* мають в орудному відмінку закінчення *-им*; закінчення *-ом* мають лише неслов'янські прізвища. 27. Неврахування правописних норм у вживанні іменників – імен по батькові. 28. Сплутування різних відмінкових закінчень власних імен – іменників І відміни м'якої групи (наприклад, *-ею* і *-єю* в Ор. в. 29. Нерозрізнення іменників ІІ відміни і подібних до них невідмінюваних іменників. 30. Помилкове визначення групи іменників ІІ відміни на *–р*. 31. Сплутування закінчень (*-а,-я* та *-у,-ю*) у родовому відмінку однини іменників чоловічого роду ІІ відміни. 32. Сплутування закінчень (*-ів,-їв* та нульового закінчення) у родовому відмінку множини іменників чоловічого роду ІІ відміни. 33. Неврахування правила, відповідно до якого в разі вживання поряд кількох іменників чоловічого роду у формі давального відмінка однини для уникнення одноманітних відмінкових закінчень треба чергувати *-ові,-еві* (*-єві*) з *–у (-ю)*. 34. Помилки, пов'язані з порушенням правил творення форм ступенів порівняння прикметників. 35. Помилки, пов'язані з неправильним визначенням групи прикметника. 36. Порушення правил відмінювання кількісних числівників. 37. Помилки у визначенні форми порядкових числівників. 38. Неврахування особливостей змін приголосних у дієсловах, дієприкметниках і віддієслівних іменниках. 39. Неправильне визначення дієвідміни. 40. Вимова в іншомовних словах [ју] або пом'якшеного приголосного перед [у]. 41. Вимова пом'якшеного [к'] перед [и] або й [і] замість [и]. 42. Вимова [ж] чи [з] замість [дж] і, навпаки, [дж] замість [ж]. 43. Вимова двох звуків [д] і [з] замість одного [дз] та [д] і [ж] замість				

	одного [дж]. 44. Вимова м’яких зубних приголосних [з’], [ц’], [с’] наближено до шиплячих [ж], [ч], [ш] під упливом польської мови. 45. Вимова твердих [с], [л] перед пом’якшеними приголосними. 46. Оглушення дзвінких приголосних у кінці префіксів (навіть за повільного темпу мовлення – див. також Б, VII, 19). 47. Оглушення дзвінких приголосних перед глухими приголосними чи в кінці слів. 48. Вимова нескладового [ў] наближено до [ф]. 49. Вимова двох приголосних замість подовженого приголосного. 50. Тверда вимова [ц] в кінці слова чи перед [і], а також у числівниках у складі -цять [ц’ат’]. 51. Вимова редукованих голосних під упливом російської мови. 52. Вимова м’якого [р’] в кінці слова і складу. 53. Вимова м’яких шиплячих. 54. М’яка вимова приголосних перед [е]. 55. Сплутування вимови звукосполучення [хв] і звука [ф]. 56. Неврахування у вимові чергування та спрощення в сполученнях приголосних звуків (зокрема, того, що [жц’], [шц’], [чц’], [т’ц’], [здц’], [стц’], [т’с’а], [шс’а], [жс’а], [чс’а] вимовляються відповідно як [з’ц’], [с’ц’], [ц’:], [ц’:], [з’ц’], [с’ц’],[ц’:а], [с’:а], [з’с’а], [ц’:а]). *57.* Сплутування вимови звуків [ґ] і [г]. *58.* Вимова під упливом російської мови [и] замість [і] після префікса, який закінчується на приголосний, чи на початку слова після попереднього слова з кінцевим приголосним звуком. 59. М’яка вимова губних приголосних [б], [п], [в], [м], [ф] у кінці слова або в кінці складу (див. також Б,VII,23). 60. 1. Незнання відмінностей в українському і в російському наголошуванні дієслівних форм минулого часу. 61. Наголошування дієслівних форм майбутнього часу за нормами російської акцентуації. 62. Діалектне наголошування дієслівних форм. 63. Просторічне наголошування прикметників як вияв незнання				

	акцентуаційної норми. 64. Нехтування особливостями наголошування іменників у однині і в множині. 65. Помилкове наголошування іменників під упливом російської мови та просторічної стихії. 66. Помилкове наголошування іншомовних власних імен і географічних назв. 67. Ненормативне наголошування числівника “один” у непрямих відмінках. 68. Нехтування особливостями наголошування деяких означальних і вказівних займенників у непрямих відмінках з прийменником і без прийменника. 69. Помилкове наголошування прислівників.				
Тиждень 11 – лекція, тиждень 12 – практ. зан. 4 год..	**Тема 6. Типові лексичні та фразеологічні помилки в журналістському тексті** 1. Зловживання іншомовними словами. 2. Уживання діалектизмів без певної стилістичної настанови. 3. Уживання лексичних росіянізмів. 4. Уживання слів з невластивим їм значенням. 5. Уживання паронімів без спеціальної стилістичної настанови як вияв незнання справжнього значення слова. 6. Виникнення небажаної омонімії в тексті. 7. Міжмовні омоніми в журналістському тексті як вияв незнання значення українського слова. 8. Уживання замість певного слова його синоніма з іншим стилістичним значенням або з іншою семантикою. 9. Невиправдане вживання замість антонімів слів, які не мають протилежного значення. 10. Тавтологія; плеоназм. 11. Збідненість лексики, незнання і невикористання синонімів. 12. Пропускання потрібного слова. 13. Уживання канцеляризмів. 14. Уживання штампів. 15. Створення штучних метафор (на основі перенесення випадкових ознак). 16. Невмотивоване використання метонімії, синекдохи, внаслідок якого виникає двозначність. 17. Невдале використання індивідуально-авторських	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А. О. Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000.–. С. 30–32; Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів: ЛНУ, 2000. – С. 30–32.	Капелюшний Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000. – 208 с. Завд. І.1, ІІ.1-4. 2 год. 2 год.	30 квітня

	неологізмів. 18. Змішування лексичних елементів різних стилів (поєднання розмовної і книжної лексики без спеціальної стилістичної настанови). 19. Несполучуваність слів (поєднання слів з конкретним і з абстрактним значенням та ін.). 20. Використання емоційно забарвленого фразеологізму в емоційно нейтральному контексті. 21. Використання емоційно нейтрального (книжного) фразеологізму (складеного терміна, стійкого словосполучення з ділового мовлення) в емоційно забарвленому (розмовному) контексті. 22. Уживання фразеологізму з невластивим йому значенням. 23. Стилістично невмотивована трансформація фразеологізму. 24. Фразеологічні росіянізми.				
Тиждень 13 – лекція, тиждень 14 – практ. зан. 4 год..	**Тема 7. Типові граматичні помилки в журналістському тексті** 1. Стилістично невиправдане утворення форми однини від іменників, які мають тільки форму множини. 2. Стилістично невмотивоване вживання у формі множини іменників, які мають тільки форму однини. 3. Уживання іменників жіночого роду на позначення професій, посад жінок з невластивими українській мові суфіксами -Ш(а), ИХ(а), а також уживання іменників із суфіксом -К(а) та ін. у тому разі, коли може виникнути двозначність чи небажана для книжного мовлення експресивна забарвленість. 4. Неправильне визначення роду невідмінюваних іменників іншомовного походження. 5. Неправильне визначення роду однокореневих іменників, які мають родову невідповідність в українській і в російській мовах. 6. Неправильне визначення роду абревіатур. 7. Сплутування форм знахідного і родового відмінків у випадках уживання прямого додатка при присудках, виражених перехідними дієсловами. 8. Стилістично невмотивоване вживання форми називного	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А. О. Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000.–. С. 33–46; Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів: ЛНУ, 2000. – С. 33–45.	Капелюшний Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000. – 208 с. Завд. ІІІ.1–4, Завд. IV.1–2 год.	14 травня

	відмінка замість форми кличного відмінка. 9. Уживання російськомовних варіантів зменшених і пестливих імен. 10. Нанизування форм родового відмінка. 11. Відмінювання невідмінюваних та невідмінювання відмінюваних іменників–власних назв. 12. Уживання тільки форми давального відмінка іменників із закінченням –У (Ю), спільної з російською. 13. Неврахування особливостей відмінювання іменників твердої і м'якої групи. 14. Сплутування закінчень (-А і -У) родового відмінка іменників чоловічого роду II відміни. 15. Сплутування закінчень та нехтування правилами чергування звуків у формах різних відмінків іменників. 16. Сплутування форм родового відмінка множини в українській і в російській мовах. 17. Стилістично невмотивоване вживання конструкції "іменник + іменник" замість конструкції "прикметник + іменник" або навпаки. 18. Стилістично невмотивоване вживання нестягнених та коротких форм прикметників. 19. Помилкове утворення форм ступенів порівняння від складних прикметників, а також від тих прикметників і прислівників, які мають префікси і суфікси, що позначають високу міру вияву якості. 20. Помилки у творенні складеної форми ступенів порівняння прикметників, у т.ч. використання для творення найвищого ступеня порівняння слова "самий". 21. Використання за межами книжного мовлення без потреби складеної форми ступенів порівняння прикметників. 22. Пропускання прийменників "від", "за", сполучника "ніж" чи ін., які треба вживати з прикметниками (прислівниками) у формі вищого ступеня порівняння. 23. Невикористання для творення ступенів порівняння суплетивних форм. 24. Творення найвищого ступеня				

	порівняння за стандартами російської мови, в якій за допомогою -ЕЙШ- утворюють найвищий ступінь порівняння прикметників (в українській мові за допомогою -ІШ- утворюють вищий ступінь порівняння). 25. Використання разом з формою найвищого ступеня порівняння прикметника прийменників “за”, “від”, сполучника “ніж” тощо. 26. Помилкове визначення групи прикметника. 27. Помилкове вживання Ь в кінці числівників (50-80). 28. Неправильна вимова числівника “двісті” (як “двіста”). 29. Неправильне вживання форми множини замість форми однини в конструкціях на кшталт “протягом 1998-1999-тих років”. 30. Надлишкова поза межами наукового стилю (не в математичних обчисленнях) форма першого компонента складеного порядкового (зрідка кількісного) числівника. 31. Неправильна форма першого компонента порядкового числівника. 32. Помилки, пов’язані з незнанням особливостей відмінювання кількісних числівників, з неправильним визначенням відмінка числівника в тексті. 33. Неправильне поєднання іменників і дробових числівників. 34. Сплутування слів “півтора” і “півтори”. 35. Неправильне поєднання слів “півтора”, “півтори”, “чверть” з іменниками. 36. Ненормативне поєднання іменників зі словом “пара”. 37. Невиправдане розширення складу кількісно-збірних числівників. 38. Поєднання зі збірними числівниками “обидва”, “обидві” іменників не у формі називного відмінка множини. 39. Поєднання зі збірними числівниками іменників жіночого роду, які позначають осіб жіночої статі, та іменників середнього роду ІІ відміни. 40. Ненормативне поєднання іменників з числівниками “два”, “три”, “чотири”. 41. Помилки у способах позначення				

	кількісними числівниками приблизної кількості. 42. Помилки, пов'язані з уживанням займенника "ви", що має форму пошанної множини. 43. Уживання між іменником і займенником, що на нього вказує, іншого іменника в такому ж роді і числі. 44. Зайве вживання присвійних та зворотного займенників. 45. Уживання вказівного займенника без іменника чи прикметника, на який згаданий займенник указував би в тексті. 46. Неточність у виборі означального чи неозначеного займенника. 47. Уживання стилістично невиправданих форм заперечних та окремих неозначених займенників з прийменниками. 48. Зловживання книжною складеною формою майбутнього часу дієслова. 49. Надуживання форми "майбутнього визначень" з "буде". 50. Надуживання в значенні наказового способу форми з часткою "давай". 51. Уживання "пасивних конструкцій" переважно з дієсловами, які мають частку -СЯ. 52. Уживання дієслова недоконаного виду замість дієслова доконаного виду. 53. Неправильне визначення дієвідміни. 54. Неврахування того, що з перестановкою окремих слів виникають небажані відтінки в значенні і в стилістичному забарвленні висловлювання. 55. Невиправдана інверсія, яка призводить до викривлення змісту, до двозначності. 56. Використання інверсії в реченнях, у яких форми підмета і прямого додатка збігаються. 57. Неврахування того, що від місця вставних слів, часток у реченні залежить зміст, стилістичне забарвлення висловлювання. 58. Координація присудка не з підметом, вираженим загальним іменником, при якому є географічна чи умовна назва. 59. Поєднання присудка з підметом, вираженим невідмінюваним іменником іншомовного походження, без урахування особливостей визначення роду і числа іменника.				

	60. Неправильна координація присудка з підметом-абревіатурою. 61. Координація з підметом, вираженим займенником “хто” або “що”, присудка-дієслова не у формі третьої особи однини теперішнього часу. 62. Порушення норм координації присудка-дієслова в минулому часі з підметами-займенниками “хто”, “що”. 63. Координація присудка не з простим підметом, а з відокремленим членом речення, який ужито при ньому. 64. Уживання присудка у формі множини при підметі–особовому займенникові “я”, “ти”, “він”. 65. Уживання присудка у формі множини при підметі-числівникові, який указує на приблизну кількість. 66. Уживання присудка у формі множини при підметі, числова частина якого виражена іменником “ряд”, “низка”, “частина”, “більшість”, “меншість” тощо. 67. Форма однини присудка при підметах, у яких друга частина багатоелементна, або при однорідних підметах, або тоді, коли присудок віддалений від підмета, чи тоді, коли присудки однорідні. 68. Форма множини присудка за наявності між однорідними підметами розділових сполучників. **69.** Неузгодження означення з означуваним словом. 70. Форма називного відмінка іменника-прикладки, що є назвою населеного пункту (крім складених назв), при означуваному слові – загальній назві у формі непрямого відмінка. 71. Узгодження у відмінку назв планет, гір, островів, рік, озер тощо та умовних назв-прикладок з означуваним словом–загальним іменником. 72. Подвійна залежність керованого слова в реченні. 73. Неправильне вживання прийменника за слабкого керування. 74. Неправильна форма керованого слова-іменника (чи займенника) при дієслові, переважно зумовлена впливом російської мови. 75. Невиправдане вживання під впливом російської мови				

	прийменників “по”, “при” та ін. 76. Неврахування того, що дієслова-синоніми можуть вимагати від іменника різних відмінкових форм, різних прийменників. 77. Спільний додаток при дієсловах–однорідних членах, які вимагають від цього додатка різних відмінкових форм. 78. Поєднання як однорідних членів речення слів, що називають речево неоднорідні поняття. 79. Поєднання як однорідних членів іменників одиничних і збірних або родових і видових понять. 80. Поєднання як однорідних членів понять, що схрещуються, частково збігаються за своїм обсягом. 81. Лексична (або й граматична) непоєднаність одного з однорідних членів з тим словом, з яким зв’язані однорідні члени. 82. Уживання конструкцій, у яких однорідні члени як керовані слова помилково зв’язані з одним словом. 83. Розбіжність у відмінкових формах однорідних членів і узагальнювального слова (це са́ме стосується також і однорідних членів, які входять до складу відокремлених додатків). 84. Різні способи вираження однорідних членів. 85. Поєднання як однорідних різних синтаксичних елементів. 86. Поєднання як однорідних членів конкретних і абстрактних іменників, інфінітивів та іменників. 87. Уживання повторюваних або парних сполучників, які поєднують не однорідні, а різні члени речення. 88. Неповторення прийменника при поширених однорідних членах речення. 89. Випущення прийменника при однорідних членах, коли його відсутність може спричинити двозначність. 90. Випущення прийменника при однорідних членах, коли при них є розділові чи протиставні сполучники. 91. Випущення прийменника при однорідних членах, коли вони поєднані повторюваними або парними сполучниками. 92. Випущення прийменників при однорідних членах, коли прийменники різні.				

	93. Зловживання під впливом російської мови конструкціями з “є” (замість конструкцій з “мати”), а також з прийменниками “з”, “без” (замість тих самих конструкцій з “мати”). 94. Уживання пасивних та безособових конструкцій замість активних і особових (особливо тоді, коли підметом-суб’єктом дії в активних зворотах є особа й іменник уживають у синонімічних з ними пасивних та безособових зворотах в орудному відмінку, який надає відтінку використання особи як знаряддя дії). 95. Використання дієприкметникового звороту замість підрядного означального речення (це переважно стосується зворотів з активними дієприкметниками теперішнього часу). 96. Порушення норми використання дієприслівників і дієприслівникових зворотів, за якою суб’єктом дії, вираженої дієсловом-присудком, і дії, вираженої дієприслівником, має бути та сама особа. 97. Неврахування того, що заміна прямої мови на непряму має супроводжуватися стилістичними і граматичними змінами. 98. Помилкове вживання сполучників і сполучних слів у складних реченнях.				
Тиждень 15 – лекція, тиждень 16 – практ. зан. 4 год..	**Тема 8. Типові пунктуаційні помилки в журналістському тексті** 1. Нерозрізнення розповідного, питального й окличного (спонукального) речень. 2. Порушення правила, згідно з яким між підметом і присудком на місці інтонаційної паузи кома не ставиться. 3. Порушення норм, згідно з якими визначають випадки, що в них треба ставити тире між підметом і присудком (між групою підмета й групою присудка). 4. Порушення правил, за якими визначають, коли треба ставити кому, тире, двокрапку при однорідних членах речення, зокрема за наявності при них узагальнювального члена. 5. Порушення правил відокремлення узгоджених поширених означень. 6. Порушення правил відокремлення поширених і непоширених прикладок.	лекція, дискусія, групова робота	Капелюшний А. О. Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000.–. С. 47–49; Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок. – Львів: ЛНУ, 2000. – С. 46–48; Капелюшний А. О. Типові орфографічні та пунктуаційні помилки в журналістських текстах. – Львів: ЛНУ, 2000. – С. 38–41; Яцимірська М. Г. Культура фахової мови журналіста: Навч. посібник. – Львів: ПАІС, 2004. –	Капелюшний Девіатологія мас-медіа: Практикум. – Львів: ПАІС, 2000. – 208 с. Завд. II.1-7. 2 год.	25 травня

	7. Порушення правил відокремлення додатків, сплутування їх зі вставними словами тощо; використання для відокремлення додатків та вставних слів замість коми інших розділових знаків. 8. Порушення правил відокремлення обставин, виражених дієприслівниками та дієприслівниковими зворотами. 9. Невідокремлення уточнювальних обставин. 10. Коми при обставинах, які не є відокремленими; коми при будь-яких обставинах, поставлені тільки для того, щоб відокремити ці обставини від інших членів речення, навіть коли автор не має спеціальної стилістичної мети і жодних нормативних підстав. 11. Помилки у відокремленні вставних слів. 12. Сплутування проте як вставного слова і проте як протиставного сполучника. 13. Порушення правила, згідно з яким сполучник а, коли він належить до вставного слова (тоді він виконує функцію частки), комою не відокремлюється (а може).		С. 3–18; Яцимірська М. Г. Сучасна українська мова: Практикум із пунктуації: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2009. – С. 10–18, 27–31, 37, 42–45, 48, 50–51, 55–66, 68–71, 76–77, 89–91, 100–108, 113–115, 122–131, 136–139.		